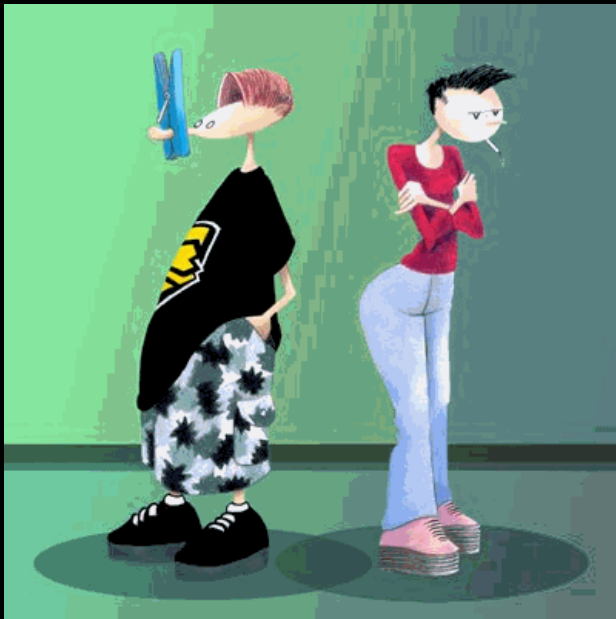

Παθητικό κάπνισμα και παιδιά

Χρύσα Χατζόγλου
Επικ. Καθηγήτρια Φυσιολογίας
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

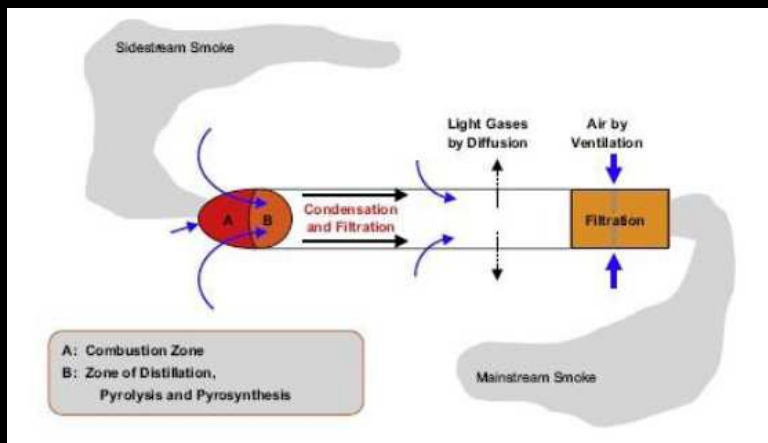
Ορισμός και επιδημιολογικά δεδομένα

Ορισμός

- Το παθητικό κάπνισμα είναι η **ακούσια εισπνοή** από μη καπνιστές του καπνού του τσιγάρου των καπνιστών
- **Αναπόφευκτη έκθεση**
- Ονομάζεται επίσης ακούσιο ή δευτερογενές κάπνισμα ή έκθεση στον καπνό του περιβάλλοντος που οφείλεται στο κάπνισμα.
- Passive, involuntary or second-hand smoking or Environmental Tobacco Smoke

Ορισμός

- Κατά το παθητικό κάπνισμα το 85% του εισπνεόμενου καπνού προέρχεται από το παράπλευρο (ή πλάγιο) ρεύμα και το 15% από το κύριο.
- Ο **καπνός του παράπλευρου ρεύματος** είναι **πιο τοξικός** από αυτόν που συνεχώς εισπνέεται ή εκπνέεται από τον καπνιστή.
  - Οι συγκεντρώσεις πολλών επιβλαβών ουσιών είναι υψηλότερες στο πλάγιο ρεύμα αλλά οι τελικές συγκεντρώσεις των επικίνδυνων συστατικών που εισπνέονται από τους μη καπνιστές καθορίζονται από παράγοντες όπως είναι ο αριθμός των καπνιστών, ο **αριθμός των τσιγάρων** που καπνίζονται και ο **όγκος του χώρου**

Τριτογενές Κάπνισμα

- **Προϊόντα καπνού** έχουν ανιχνευτεί και **σε χώρους μη καπνιζόντων** στους οποίους μεταφέρονται από καπνιστές
- Ο καπνιστής, ακόμα και αν καπνίζει εκτός σπιτιού, μεταφέρει με τα ρούχα και τα μαλλιά του προϊόντα καπνού, τα οποία, με τη σειρά τους, **διαχέονται στον αέρα του σπιτιού** και στην **οικιακή σκόνη** και μπορούν να ανιχνευθούν ακόμη και ύστερα από μήνες πάνω σε μοκέτες, κλινοσκεπάσματα ή και στα παιχνίδια των παιδιών.

Τριτογενές Κάπνισμα

- Παθητικό κάπνισμα .....εξ αποστάσεως!
- Η νικοτίνη συνδυάζεται με μια άλλη κοινή χημική ουσία, το νιτρώδες οξύ, σχηματίζοντας έτσι τις νιτροσαμίνες του καπνού (TSNAs)
- Τα **παιδιά** είναι ιδιαίτερα **ευάλωτα** στην έκθεση του τριτογενούς καπνίσματος

Παθητικοί καπνιστές

ΤΙ ΕΙΣΠΝΕΟΥΝ;

- Ο καπνός του τσιγάρου περιέχει περισσότερες από 4.000 χημικές ουσίες που βρίσκονται υπό τη μορφή μικρών σωματιδίων ή αερίων. Από αυτές οι 100 είναι τοξικές για τους ανθρώπους και πάνω από 50 είναι αναγνωρισμένα καρκινογόνα
- Εισπνέουν τις ίδιες καρκινογόνες και τοξικές ουσίες όπως οι καπνιστές

Ο βασικότερος ενδοοικιακός ρύπος

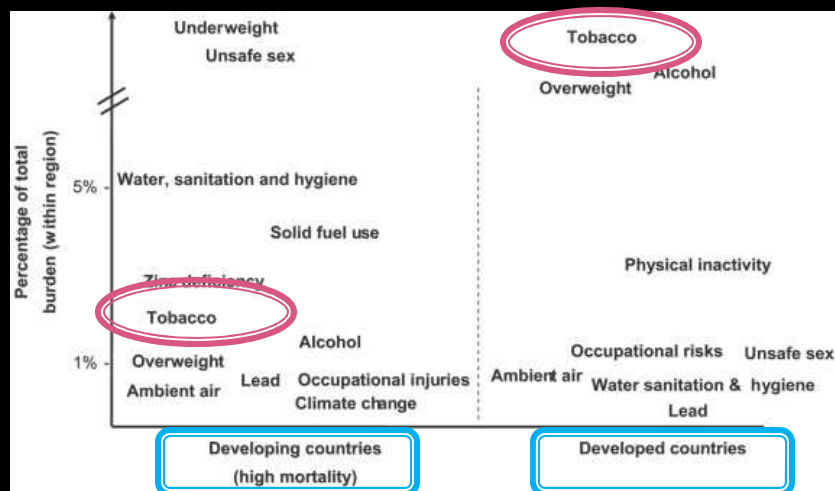
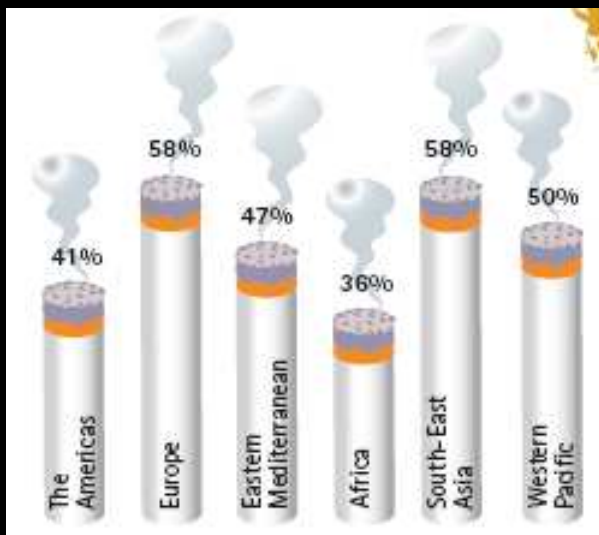

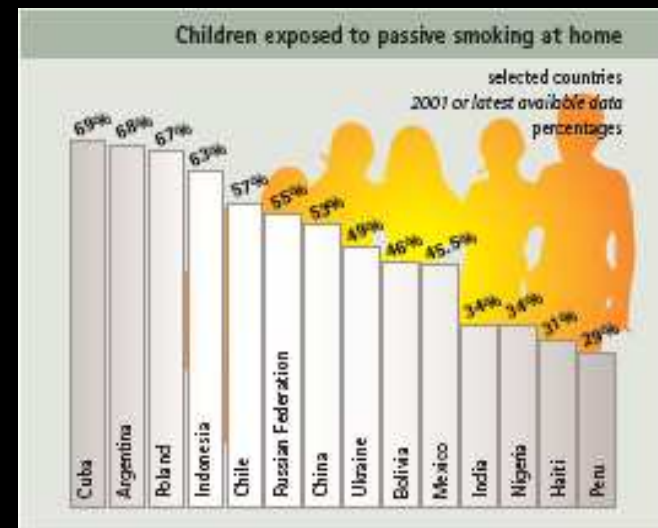
Figure displays the relative ranking of outdoor air pollution and indoor air pollution when the developing countries are shown separately from the developed countries

- Ο περιβαλλοντικός καπνός του τσιγάρου αποτελεί σημαντικό και αναγνωρισμένο ρύπο του αέρα των εσωτερικών χώρων
- Δεν έχει καθοριστεί επίπεδο ασφάλειας για τον καπνό του περιβάλλοντος και η μελλοντική έρευνα δεν αναμένεται να προσδιορίσει τέτοιο επίπεδο.

Επιπολασμός

Percentage of children exposed to tobacco smoke in the home 1999–2003 by WHO region

WHO Tobacco Free Initiative
WHO/NCD/TFI/99.10. 1999

- Σύμφωνα με τον παγκόσμιο οργανισμό υγείας περίπου τα μισά παιδιά του κόσμου (**700 εκατομμύρια**) εκτίθενται σε παθητικό κάπνισμα στο σπίτι

Επιπολασμός

Τα παιδιά εκτίθενται στο παθητικό κάπνισμα:

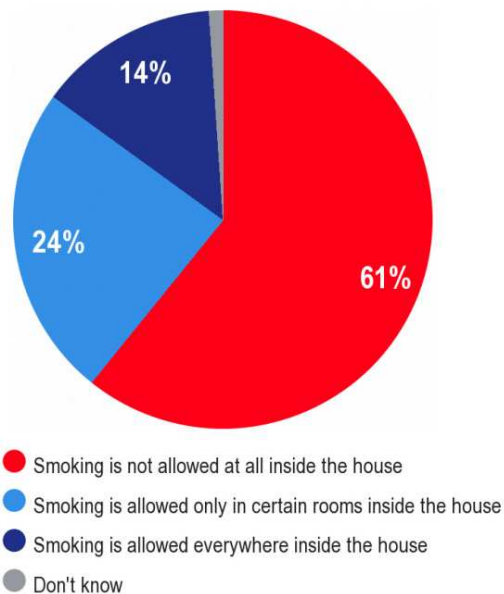
- στην εμβρυϊκή τους ζωή (24%)
- όταν θηλάζουν
- όταν κάποιος καπνίζει στο περιβάλλον τους
  - Σε 70-95% των σπιτιών επιτρέπεται το κάπνισμα σε ένα ή όλους τους χώρους
  - **40% των παιδιών στις ΗΠΑ εκτίθενται στο κάπνισμα** (βιολογικός δείκτης)

U.S. Department of Health and Human Services. (2000). Healthy people 2010 (2nd ed.). Washington, DC: U.S. Government Printing Office. Marilyn Johnson-Kozlow, Nicotine & Tobacco Research Volume 10, Number 12 (December 2008) 1677–1690.

Pirkle, J. (1996). Exposure to the U.S. population to environmental tobacco smoke: The Third National Health and Nutrition Examination Survey, 1988 to 1991. Journal of the American Medical Association, 275, 233–240.

Έκθεση στο σπίτι

QD6. Which statement best describes smoking situation inside your house?

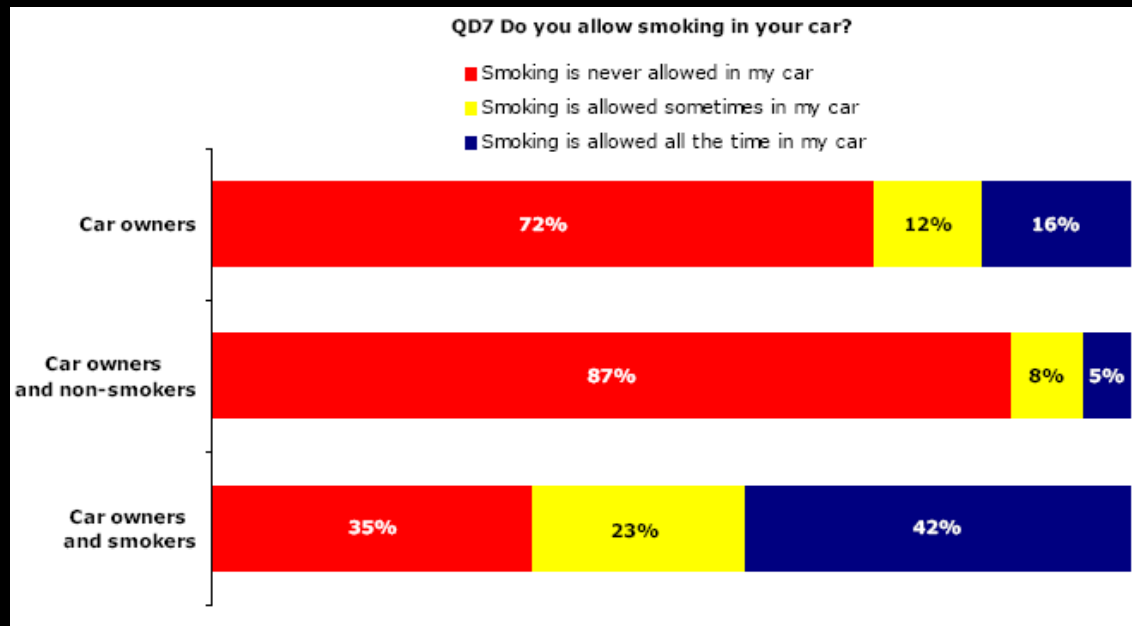
- Οι χώρες με τα υψηλότερα ποσοστά καπνίσματος είναι πιο ανεκτικές στο παθητικό κάπνισμα (Ελλάδα, Ισπανία, Κύπρος και οι χώρες εκτός ΕΕ)

Έκθεση στο σπίτι

QD6.2 Which statement best describes smoking situation inside your house?

	Smokers Smoking is			Ex-smokers Smoking is			Non-smokers Smoking is		
	Smoking is not allowed at all inside the house	allowed only in certain rooms inside the house	Smoking is allowed everywhere inside the house	Smoking is not allowed at all inside the house	allowed only in certain rooms inside the house	Smoking is allowed everywhere inside the house	Smoking is not allowed at all inside the house	allowed only in certain rooms inside the house	Smoking is allowed everywhere inside the house
EU27	30%	42%	28%	70%	20%	9%	73%	17%	9%
Sex									
Male	32%	39%	29%	70%	19%	10%	74%	16%	9%
Female	28%	46%	26%	71%	20%	8%	73%	17%	8%
Household composition									
1	14%	40%	46%	65%	19%	14%	71%	15%	12%
2	29%	43%	28%	69%	20%	10%	73%	17%	9%
3	34%	45%	21%	72%	20%	7%	73%	19%	7%
4+	41%	40%	19%	75%	18%	6%	76%	16%	7%
Self-positioning on the social staircase									
Low (1-4)	24%	41%	35%	62%	23%	14%	67%	21%	11%
Medium (5-6)	32%	42%	26%	70%	20%	8%	73%	17%	8%
High (7-10)	32%	44%	23%	75%	16%	8%	77%	14%	8%

Έκθεση στο αυτοκίνητο

Από την 1η Ιουλίου 2009, είναι παράνομο το κάπνισμα σε αυτοκίνητο στο οποίο επιβαίνει παιδί ηλικίας κάτω των 16 ετών

Έξι στους δέκα (62%) Έλληνες επιτρέπουν το κάπνισμα συνεχώς ή μερικές φορές στο αυτοκίνητο

Έκθεση στο σπίτι και στους δημόσιους χώρους

Table 2: Prevalence of exposure to secondhand smoke and support for a ban on smoking in public places among students aged 13–15 years, by smoking status – Greece, 2005

Second-hand Smoke	Prevalence (95% Confidence Intervals)		
	Never Smokers	Current Smokers	Total
Students exposed to smoke at home	88.0 (86.3 – 89.4)	93.6 (89.7 – 96.2)	89.8 (88.3 – 91.1)
Students exposed to smoke in public places	93.4 (92.2 – 94.5)	96.1 (93.5 – 97.7)	94.1 (93.2 – 94.9)
Students who support ban on smoking in public places	90.1 (88.4 – 91.6)	53.9 (48.1 – 59.6)	84.8 (82.7 – 86.6)

N=6378

Θνησιμότητα

Στοιχεία του 2004, από 192 χώρες

- Το παθητικό κάπνισμα προκαλεί περίπου το 1% των θανάτων παγκοσμίως, ποσοστό που αντιστοιχεί σε 600.000 άτομα κάθε χρόνο, εκ των οποίων οι **165.000 είναι παιδιά κάτω των 5 ετών**
- **250 εκατομμύρια παιδιά** που σήμερα είναι ζωντανά, θα πεθάνουν από τον καπνό αν οι τρέχουσες τάσεις κατανάλωσης καπνού συνεχιστούν

Επιπτώσεις του παθητικού καπνίσματος

Οι επιπτώσεις μπορεί να είναι **άμεσες** αλλά μπορεί να επηρεάσουν την υγεία του παιδιού **χρόνια αργότερα**

Επιπτώσεις στην υγεία

Παιδιά: ευπαθής ομάδα

- Υψηλότερος μεταβολικός ρυθμός ηρεμίας και ρυθμός κατανάλωσης οξυγόνου ανά μονάδα βάρους σώματος
- Πιο στενοί αεραγωγοί
- Σημαντική ανάπτυξη των πνευμόνων μετά τη γέννηση
- Λόγω ύψους αναπνέουν πιο κοντά στο έδαφος

Επιπτώσεις στην υγεία

Αποδεδειγμένες συσχετίσεις

- Αυξημένη επίπτωση μαιευτικών επιπλοκών
- Ελαττωμένο βάρος γέννησης
- Ελαττωμένη περίμετρος κεφαλής κατά τη γέννηση
- Αυξημένη επίπτωση του συνδρόμου αιφνίδιου θανάτου των νεογνών
- Αυξημένη επίπτωση μηνιγγιτιδοκοκκικών λοιμώξεων
- Αυξημένη επίπτωση των οξέων λοιμώξεων του κατώτερου αναπνευστικού (0-3 ετών)
- Αυξημένη επίπτωση νόσου του μέσου ωτός
- Αυξημένη επίπτωση συριγμού (0-5 ετών)
- Συχνότερα αναπνευστικά συμπτώματα (5-16 ετών)
- Εμμένουσα ελαττωμένη αναπνευστική λειτουργία

Επιπτώσεις στην υγεία

Πιθανές συσχετίσεις

- Ελαττωμένη και επηρεασμένη ενδομήτρια ανάπτυξη των πνευμόνων
- Αυξημένη επίπτωση περιγεννητικών επιπλοκών
- Παράγοντας κινδύνου για προβλήματα συμπεριφοράς και ανάπτυξης του Ν. Σ.
- Παιδικός καρκίνος

Καμία συσχέτιση

- Αλλεργική ευαισθητοποίηση

Επιπρόσθετοι κίνδυνοι

- Τραύματα και εγκαύματα εξαιτίας φωτιάς προκαλούμενης από τσιγάρο
- Μακροχρόνια το παιδί έχει μεγαλύτερες πιθανότητες να αποκτήσει την ίδια συνήθεια

Κάπνισμα κατά την κύηση

- Το κάπνισμα κατά την κύηση αποτελεί σημαντικό παράγοντα κινδύνου για το έμβρυο:
  - Επιπτώσεις στην **έκβαση της κύησης**
  - Δυσμενείς **εκβάσεις στον τοκετό**
  - Οι επιπτώσεις στο **παιδί που θα γεννηθεί**

Επιπτώσεις στο παιδί που θα γεννηθεί

- Η αναγκαστική έκθεση του παιδιού στο παθητικό κάπνισμα από τη στιγμή της σύλληψης του έχει επιπτώσεις στην υγεία του, που το ακολουθούν και στην ενήλικη ζωή του

Ελαττωμένο βάρος γέννησης

- Το **ενεργητικό μητρικό κάπνισμα** κατά την εγκυμοσύνη σχετίζεται με μειωμένο βάρος γέννησης (**200gr κατά μέσο όρο**)
- Το **παθητικό κάπνισμα της μητέρας** κατά την ενδομήτριο ζωή σχετίζεται επίσης με μικρό βάρος γέννησης (**30gr κατά μέσο όρο**)
- Το κάπνισμα της μητέρας κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης υπολογίστηκε ότι ευθύνεται για το 20- 30% των λιποβαρών νεογνών στις ΗΠΑ
- Το ελαττωμένο βάρος γέννησης των νεογνών σχετίζεται με:
  - Αυξημένο κίνδυνο βρεφικής θνησιμότητας
  - Αναπτυξιακά προβλήματα
  - Αυξημένο κίνδυνο χρόνιας νόσου

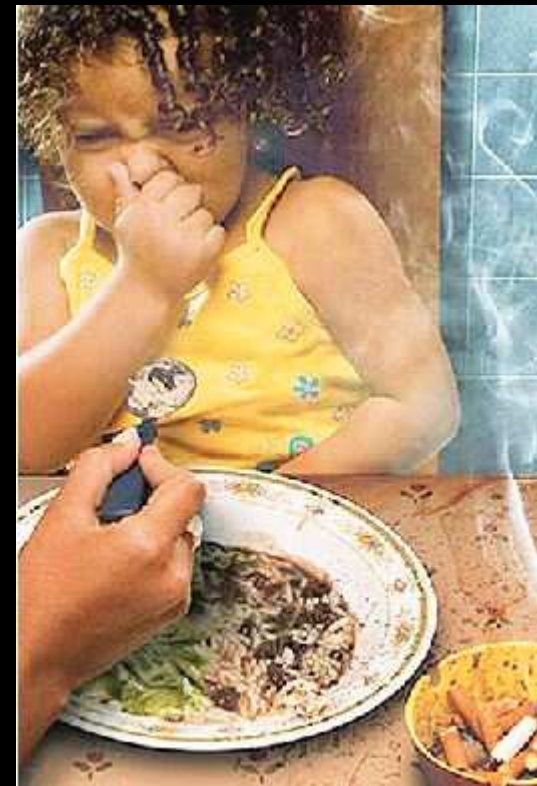
Σύνδρομο αιφνίδιου θανάτου βρεφών

- Παιδιά των οποίων η μητέρα καπνίζει κατά την εγκυμοσύνη, έχουν διπλάσιο κίνδυνο να προσβληθούν από το ΣΑΘΒ
- Η έκθεση στο κάπνισμα (και από τους δύο γονείς) μετά τη γέννηση είναι σημαντικός επιβαρυντικός παράγοντας
- **Πιθανοί μηχανισμοί**
  - Διαταραχές στην ανάπτυξη του εγκεφάλου εμβρύου (τάση για κεντρικές άπνοιες)
  - Διαταραχές στην κεντρική ρύθμιση της αναπνοής (μειωμένη απάντηση στην υποξία)
  - Ανώμαλη ανάπτυξη των πνευμόνων

Αναπνευστική λειτουργία

- **Προγεννητική έκθεση** στο κάπνισμα:
  - Μειώνει την αναπνευστική λειτουργία των νεογνών
  - Είναι σημαντικός παράγοντας εκδήλωσης ασθματικής βρογχίτιδας τον πρώτο χρόνο ζωής
  - Αυξάνει την εμφάνιση συμπτωμάτων βρογχικού άσθματος
  - Αποτελεί ουσιαστικό παράγοντα κινδύνου για το άσθμα της παιδικής ηλικίας
  - Έχει συνδεθεί με την εμφάνιση άσθματος και στην ενήλικη ζωή

Αναπνευστική λειτουργία

- Το κάπνισμα των γονέων επηρεάζει αρνητικά την ανάπτυξη των πνευμόνων, ανατομική και λειτουργική προκαλώντας έως και 4πλασιασμό της συχνότητας εμφάνισης χαμηλών τιμών παραμέτρων της αναπνευστικής λειτουργίας όπως η FEF₂₅₋₇₅
- Παθητικό κάπνισμα στη διάρκεια της κύησης
  - Οι αναπνευστικές κινήσεις του εμβρύου συμβάλουν στη φυσιολογική ανάπτυξη και ωρίμανση των δομικών στοιχείων των πνευμόνων
  - Η έκθεση στον καπνό προκαλεί ελάττωση των αναπνευστικών κινήσεων
  - Η παρατεταμένη μείωση των αναπνευστικών κινήσεων πιθανόν να οδηγεί σε υποπλασία των πνευμόνων

Αναπνευστική λειτουργία

- Σε παιδιά ηλικίας **2 μηνών - 2 ετών:**

το **40-60%** των περιπτώσεων **άσθματος, χρόνιας βρογχίτιδας** και συχνών επεισοδίων **συριγμού** μπορούν να αποδοθούν στο παθητικό κάπνισμα

Άσθμα

- Έκθεση στον καπνό μετά την γέννηση (στο **γενικό πληθυσμό**) αυξάνει την επίπτωση του **συριγμού** (μη-ατοπική «συρρίτωση βρογχίτιδα»)
- **Παιδιά με άσθμα** και υψηλή έκθεση σε καπνό
  - **επιδείνωση της νόσου** (αυξημένος κίνδυνος για μέτριο προς σοβαρό άσθμα)
  - αυξημένη συχνότητα και σοβαρότητα αναπνευστικών **συμπτωμάτων**
  - **μειωμένη αναπνευστική λειτουργία**
μέση ελάττωση FEV₁: 213ml (8.1%)
  - αυξημένη **βρογχική υπεραντιδραστικότητα**

Λοιμώξεις

- **Παιδιά νεογνικής-προσχολικής ηλικίας** με γονείς καπνιστές
  - αυξημένος κίνδυνος **οξέων** λοιμώξεων του **κατώτερου αναπνευστικού**
- **Μέχρι την ηλικία των 5 ετών** έχουν αυξημένος κίνδυνος για:
  - **πνευμονία** και **βρογχίτιδα**
  - **ρινοφαρυγγίτιδα** και **ιγμορίτιδα**
  - **βρογχιολίτιδα, φυματίωση** αμέσως μετά από πρωτομόλυνση και **μηνιγγιτιδόκοκο**
- **Παιδιά ηλικίας 5-14 ετών**
  - τριπλάσιο κίνδυνο εμφάνισης λοιμώξεων του **ανώτερου αναπνευστικού**
  - διπλάσιο κίνδυνο για εμφάνιση λοιμώξεων του **κατώτερου αναπνευστικού**
  - εμφανίζουν **ελαττωμένη αναπνευστική λειτουργία** (FEV₁, FEF₅₀, PEF_R)

Λοιμώξεις

- Αυξημένος κίνδυνος για **οξεία και χρόνια νόσηση του μέσου ωτός** με εμφάνιση υποτροπιάζουσας **μέσης ωτίτιδας** και **συλλογή υγρού στο μέσω ους**
- Το 15% των περιπτώσεων της υποτροπιάζουσας μέσης ωτίτιδας αποδίδεται στο παθητικό κάπνισμα
- Επιπρόσθετα ο αριθμός των επεισοδίων και τη διάρκεια της νόσου είναι αυξημένα στα παιδιά που ζουν σε περιβάλλον **καπνιστών**

Καρκίνος

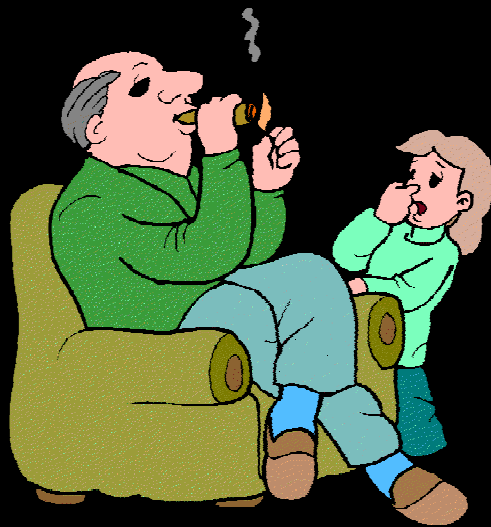
- Υπάρχει μικρή αύξηση του κινδύνου για όλους τους καρκίνους της παιδικής ηλικίας
- Η έκθεση στο παθητικό κάπνισμα κατά την παιδική ηλικία αυξάνει επίσης τον κίνδυνο για εμφάνιση καρκίνου (πνεύμονα) στην ενήλικη ζωή
- Η σύνδεση του παθητικού καπνίσματος με τον παιδικό καρκίνο παραμένει ένα **αμφιλεγόμενο θέμα** με αντιφατικά αποτελέσματα

Αυξημένη νοσοκομειακή νοσηλεία, νοσηρότητα, υγειονομικό κόστος

- Τα παιδιά των μητέρων που κάπνιζαν 15 ή περισσότερα τσιγάρα ημερησίως έχουν **διπλάσιο κίνδυνο να νοσηλευθούν** από εκείνα που οι μητέρες τους δεν κάπνιζαν
- Παιδιά εκτεθειμένα σε καπνό παρουσίαζαν **αυξημένη νοσηρότητα** και **χαμηλότερο επίπεδο ποιότητας ζωής** συγκριτικά με παιδιά χωρίς έκθεση
  - 2 επιπλέον ημέρες περιορισμένης δραστηριότητας
  - 1 επιπλέον ημέρα κλινοστατισμού
  - 1,4 επιπλέον ημέρες σχολικής απουσίας

Τα παιδιά μιμούνται τους γονείς τους

- Το κάπνισμα από τους γονείς διπλή επίδραση στα παιδιά τους
  1. Οι βλαβερές συνέπειες προκύπτουν από την τοξικότητα των ουσιών του καπνού που εισπνέει το παιδί
  2. Μακροχρόνια το παιδί έχει μεγαλύτερες πιθανότητες να γίνει καπνιστής
- Σε οικογένειες που και οι δύο γονείς δεν καπνίζουν και η μητέρα έχει έντονες απόψεις εναντίον του καπνίσματος, τα παιδιά έχουν στατιστικώς σημαντικά μειωμένη πιθανότητα να γίνουν καπνιστές

Τα παιδιά μιμούνται τους γονείς τους

- Όταν καπνίζουν και οι 2 γονείς, το 80% των παιδιών καπνίζει
- Όταν καπνίζει ο ένας γονιός, το 50% των παιδιών καπνίζει
- Όταν κανείς από τους γονείς δεν καπνίζει, το 10% των παιδιών καπνίζει

Προφύλαξη από την έκθεση στο παθητικό κάπνισμα

Το παθητικό κάπνισμα αποτελεί ίσως το μοναδικό παράγοντα που μπορεί να ελεγχθεί και να προληφθεί

Διακοπή καπνίσματος

Απαγόρευση του καπνίσματος στους δημόσιους χώρους

Κατάργηση της ενδο-οικιακής έκθεσης

Διακοπή καπνίσματος κατά την κύηση

- Οι περισσότερες από τις επιπλοκές είναι αναστρέψιμες, εάν επιτευχθεί η διακοπή του καπνίσματος κατά το πρώτο τρίμηνο της κύησης
- Η διακοπή του καπνίσματος αποδεδειγμένα συντελεί στην αντιστροφή της μείωσης του βάρους γέννησης και της προωρότητας του τοκετού, ενώ καθιστά αυτά τα παιδιά υγιέστερα

Διακοπή καπνίσματος κατά την κύηση

- Τα παιδιά των εγκύων που διακόπτουν το κάπνισμα, μεγαλώνοντας έχουν **μικρότερη ανάγκη φροντίδας υγείας**, καθώς **πάσχουν λιγότερο από χρόνια νοσήματα** και έχουν **λιγότερες μαθησιακές δυσκολίες**
- Εάν όλες οι έγκυες γυναίκες που καπνίζουν 15 ή περισσότερα τσιγάρα ημερησίως σταματούσαν το κάπνισμα, θα μπορούσε να αποφευχθεί το 5% των νοσοκομειακών εισαγωγών παιδιών μικρότερων των 8 μηνών

Προστασία των παιδιών

- Η απαγόρευση του καπνίσματος στο σπίτι έχει βρεθεί να μειώνει σημαντικά την έναρξη και τον επιπολασμό του καπνίσματος στους νέους μαθητές
- Η απαγόρευση του καπνίσματος στα σχολεία και η μείωση του στους δημόσιους χώρους επίσης συνδέεται με μικρότερα ποσοστά καπνίσματος

Μείωση της έκθεσης των παιδιών στο παθητικό κάπνισμα

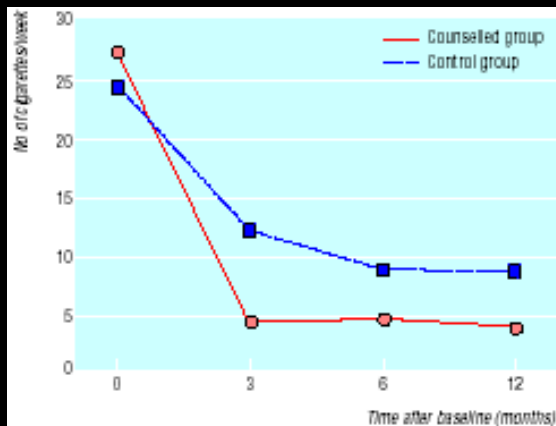

Fig 2 Children's reported exposure to mothers' cigarettes in the home (No of cigarettes per week) in families with a young child (<4 years old) and a mother who smoked who received either three months of counselling or standard advice to reduce smoking in the presence of the child. Values are geometric means

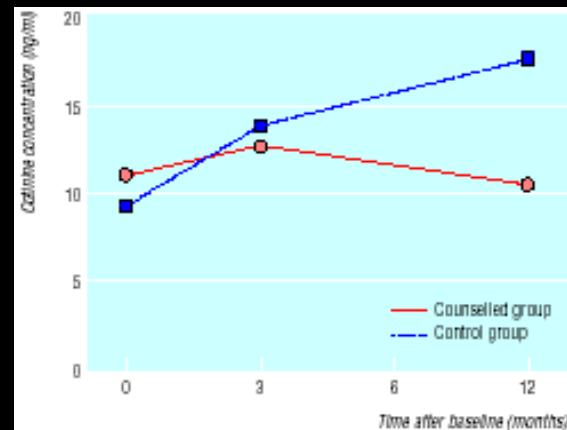

Fig 3 Children's urine cotinine concentrations (ng/ml) in families with a young child (<4 years old) and a mother who smoked who received either three months of counselling or standard advice to reduce smoking in the presence of the child. Values are geometric means

- Ο βαθμός έκθεσης των παιδιών στο παθητικό κάπνισμα μειώθηκε μετά τη συμβουλευτική παρέμβαση σε μητέρες όπως φαίνεται και από την κοτινίνη ούρων στα παιδιά και ήταν σταθερός για 9 μήνες

Προστασία των παιδιών από την έκθεση στο παθητικό κάπνισμα

- Τι μπορείτε να κάνετε εσείς για να προστατεύσετε τα παιδιά σας.
  - Να σταματήσετε το κάπνισμα
  - Υπάρχουν ειδικά προγράμματα για να σας βοηθήσουν
- Αν αυτό δεν είναι εφικτό τότε οπωσδήποτε ΠΡΕΠΕΙ να...
  - Μην καπνίζετε ΠΟΤΕ μέσα στο σπίτι
  - Μην αφήνετε κανένα να καπνίζει μέσα στο σπίτι
  - Μην καπνίζετε ποτέ στο αυτοκίνητο
  - Απομακρύνετε αμέσως τα παιδιά σας από χώρους που άλλοι καπνίζουν

Συνοψίζοντας

Να θυμάστε ότι...

- Ο καπνός «ταξιδεύει» σε όλο το σπίτι ακόμα και αν καπνίζετε σε δωμάτιο με κλειστή την πόρτα
- Δεν προστατεύετε το παιδί σας με το να καπνίζετε κοντά σε ανοικτό παράθυρο
- Δεν προστατεύετε το παιδί σας με το να καπνίζετε σε δωμάτιο με σύστημα εξαερισμού
- Η έκθεση των παιδιών στις τοξικές ουσίες του καπνού είναι μεγαλύτερη στο αυτοκίνητο σε σχέση με το σπίτι

Μην ξεχνάτε ότι .....

- Τα παιδιά περνούν πολύ ώρα μαζί σας
- Πολλές φορές τα παιδιά δεν μπορούν να απομακρυνθούν από κάποιον που καπνίζει, ιδιαίτερα εσάς που αγαπάνε και εμπιστεύονται
- Παιδιά που εκτίθενται στο παθητικό κάπνισμα έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να γίνουν ενεργητικοί καπνιστές